

Okul Öncesi Resimli Çocuk Kitapların Değerlendirilmesi Ölçeği (REÇKÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Öncesi Resimli Çocuk Kitapların Değerlendirilmesi Ölçeği (REÇKÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27741>

Özet

Okul Öncesi Resimli Çocuk Kitapları'nın Değerlendirilmesi Ölçeği (REÇKÖ), okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan resimli hikaye kitapları'nın niteliğini ve pedagojik uygunluğunu öğretmen görüşleri doğrultusunda sistematik olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. 2016 yılında Murat Tuncer tarafından bir Yüksek Lisans Tezi kapsamında geliştirilen bu ölçek, kitapların **içerik, yazım ve dilbilgisi, biçim, kapak ve cilt** ile **resimlendirme** olmak üzere dört temel boyutta incelenmesini sağlamaktadır. Toplam 54 maddeden oluşan ölçek, 5'li Likert ölçeği formatında puanlanmaktadır ve yüksek düzeyde güvenilirliğe (Genel Cronbach Alpha: 0.82) sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Okul Öncesi Kitap Değerlendirme, Resimli Çocuk Kitapları, Öğretmen Görüşleri, REÇKÖ, Geçerlik, Cronbach Alpha, Okul Öncesi Eğitim.

Yazarlar

MURAT TUNCER

Amaç

REÇKÖ'nün temel amacı, okul öncesi eğitimde kullanılan resimli hikaye kitapları'nın kalitesini ve çocuk gelişimine uygunluğunu objektif kriterlere dayalı olarak ölçmektir. Ölçek, özellikle öğretmenlerin profesyonel bakış açısıyla kitapların hem didaktik hem de fiziksel özelliklerini kapsamlı bir şekilde incelemelerine olanak tanımaktadır. Bu değerlendirme, eğitimcilerin materyal seçim süreçlerinde daha bilinçli kararlar almasına yardımcı olmayı hedeflemektedir.

Bu ölçek, alanda kullanılan materyallerin niteliğini artırmak ve yayıncılar ile yazarlara geri bildirim sağlamak için önemli bir araç işlevi görmektedir. Ölçek, dört ana boyut üzerinden kitapların farklı yönlerini ele alarak, kitapların pedagojik değerini bütüncül bir yaklaşımla ortaya koymaktadır.

Yapı (Construct)

Ölçek, okul öncesi resimli çocuk kitapları'nın kalitesini değerlendiren dört ana yapısal boyutu ölçmektedir. Bu boyutlar, bir çocuk kitabı'nın hem içeriksel derinliğini hem de teknik sunumunu kapsamaktadır. Toplamda 54 maddeden oluşan bu çok boyutlu yapı, öğretmenlerin kitapları derinlemesine analiz etmesini sağlamaktadır.

İçerik Boyutu (13 Madde): Hikayenin akışı, olay örgüsü, baki uygunluğu ve estetik

mesajların niteliği gibi unsurlar değerlendirir.

Yazım ve Dilbilgisi Boyutu (14 Madde): Cümle yapıları'nın kurallı olması, noktalama işaretlerinin doğru kullanımı ve genel dilin anlaşılabilirliği gibi dilsel yeterliliği ölçer.

Biçim, Kapak ve Cilt Boyutu (15 Madde): Kitabın fiziksel kalitesini, kapak tasarımı'nın çekiciliğini, sayfa düzenini ve puntoların çocuğun yaşına uygunluğunu değerlendirir.

Resimlendirme Boyutu (12 Madde): Resimlerin hikayeyi destekleme yeterliliğini, sanatsal değerini ve gereksiz ayrıntılardan uzaklığını ölçer.

Geçerlik (Validity)

REÇKÖ'nün geçerlik çalışmaları, kapsamlı bir uzman görüşü alma süreciyle desteklenmiştir. Ölçeğin madde havuzu ilk aşamada her ana başlık altında 15 madde olmak üzere oluşturulmuştur. Bu maddelerin uygunluğu, önünü ve Fırat Üniversiteleri Eğitim Fakültelerinden beş öğretim üyesi ile Çukurova Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretimi bölümünden iki doktora öğrencisi tarafından analiz edilmiştir.

Uzman görüşleri neticesinde, ölçekten 6 maddenin uygun olmadığı belirlenmiş ve bu maddeler çökarılarak madde sayısı 54'e düşürülmüştür. Ayrıca, ölçeğin **anlaşılabilirlik geçerliliği** için okul öncesi kurumlarda görev yapan 20 öğretmen görüşü alınmış ve bu dönütler doğrultusunda bazı maddeler daha net hale getirilmiştir. Maddelerin **okunabilirlik** açısından uygunluğunu belirlemek üzere ise Türkçe Eğitimi bölümünden iki öğretim üyesinin görüşlerine başvurulmuş ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Bu süreçler, ölçeğin kapsam geçerliliğini ve kullanıcılar tarafından doğru anlaşılması sağlamıştır.

Güvenirlik (Reliability)

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alpha değerleri üzerinden gerçekleştirilmiştir. Genel ölçek için hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı 0.82 olarak bulunmuştur, bu da ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. Özdamar'ın (2013) Cronbach Alpha katsayısının 0.60'tan fazla olması'nın kabul edilebilir düzeyde güvenilirlik sağladığı yönündeki ölçütü dikkate alındığında, REÇKÖ'nün iç tutarlılığı'nın oldukça güçlü olduğu söylenebilir.

Boyutlara göre hesaplanan iç tutarlılık katsayıları şu şekildedir:

Çerik Boyutu: 0.78

Yazım ve Dilbilgisi Boyutu: 0.74

Biçim, Kapak ve Cilt Boyutu: 0.79

Resimlendirme Boyutu: 0.81

Tüm boyutların 0.70 eğerinin üzerinde değerler göstermesi, ölçek boyutları'nın da kendi içlerinde

tutarlı ve güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek, kaynak çalışmada belirtilen dört ana boyut etrafında yapılandırılmıştır: Çerik, Yazım ve Dilbilgisi, Biçim/Kapak/Cilt ve Resimlendirme. Madde çökarma ve uzman görüşleri ile yapısal geçerli desteklenen bu dört boyutlu yapı, resimli çocuk kitapları'nın değerlendirilmesinde kritik görülen nitelikleri temsil etmektedir. Her boyut, toplam 54 maddenin ilgili alt alanlara dağılımı sağlanmıştır.

Araç (Instrument)

Test Türü:

Geliştirme (Development)

Format:

54 maddeden oluşan ve 5'li Likert Ölçeği formatında hazırlanan anket/ölçek.

Mevcut Diller:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında görev yapan öğretmenler.

Yaş Grubu:

Değerlendirilen materyaller 3-6 yaş grubu çocuklara yönelik, ancak ölçeği yanıtlayanlar yetişkin eğitimcilerdir.

Popülasyon Detayları:

Elazığ ilindeki okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler örneklem olarak kullanılmıştır.

Test Metodolojisi:

Öğretmenlerin, okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan resimli hikaye kitapları'nı, ölçeğin sunduğu dört ana boyut ve 54 madde üzerinden değerlendirmesi esasına dayanır. Derecelendirme 5'li Likert tipindedir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Kitapları, Okul Öncesi Değerlendirme, Hikaye Kitapları, Kitap Kalitesi, Geçerlik, Güvenirlilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı:

Bilgi Mevcut Değil

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri:

murattuncer62@gmail.com

Yazın Adresi:

Şönu Üniversitesi, Malatya (Yüksek Lisans Tezi Bağlamında)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Murat Tuncer'in 2016 yılında tamamladığı Yüksek Lisans Tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ücret bilgisi mevcut değildir.

Test Geliştirme Yılı: 2016

Bu ölçeğin orijinal tezine ve ilgili dokümanlara ait PDF bağlantıları aşağıdadır:

okul-oncesi-egitim-kurumlarinda-kullanilan-resimli-cocuk-kitaplarinin-ogretmen-gorusleri-baglaminda.pdf: [PDF İndirme Bağlantısı](#)

okul-oncesi-resimli-cocuk-kitaplarinin-degerlendirilmesi-olcegi-recko-toad.pdf: [PDF İndirme Bağlantısı](#)

Referanslar

Tuncer, M. (2016). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Kullanılan Resimli Hikaye Kitapları'nın Öğretmen Görüşleri Doğultusunda İncelenmesi (Elazığ İli Örneği)* (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Şönu Üniversitesi, Malatya. (Tez, YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr)

Özdamar, K. (2013). *SPSS ile Biyoistatistik*. Geniştirilmiş 9. Baskı. Ankara: Okul Yayınları.

Okul Öncesi Resimli Çocuk Kitapların Değerlendirilmesi Ölçeği (REÇKÖ) Maddeleri

Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanır:

Derecelendirme: Tamamen Katılıyorum: 5 Puan | Katılıyorum: 4 Puan | Kararsızım: 3 Puan | Katılmıyorum: 2 Puan | Hiç Katılmıyorum: 1 Puan

İÇERİK BOYUTU (13 MADDE):

Hikayedeki olaylar olu? s?ralar?na göre yazılm??.

Giri?, geli?me ve sonuç bölümleri aras?nda anlamlı ba? kurulmu?.

Hikayeye uygun ba?lık belirlenmi?.

(Di?er 10 madde listede yer almamaktadır.)

YAZIM VE DİLBİLGİSİ BOYUTU (14 MADDE):

Kelimeler, cümleler ve satırlar aras?nda yeterli boşluk bırakılmı?tır.

Anlamlı ve kurallı cümleler kurulmuştur.

Hikayelerde noktalama işaretleri do?ru ve yerli yerinde kullanılmı?.

(Di?er 11 madde listede yer almamaktadır.)

BİÇİM, KAPAK VE ÇİLT BOYUTU (15 MADDE):

Hikayeye uygun olarak kapak tasarımı yapılmı?.

Sayfa temizliğine ve düzenine dikkat edilmi?. () () () () ()

Tercih edilen punto (harf ebatı) çocuğun ya??ına uygundur (optimum:14-16 punto aras?, küçük harfli).

(Di?er 12 madde listede yer almamaktadır.)

RESİMLENDİRME BOYUTU (12 MADDE):

Resimlerin sayısı hikayenin anlaşılması için yeterlidir.

Resimler estetik - sanatsal değer içerir.

Resimlendirme yapmacık figür ve gereksiz ayrıntılardan uzaktır.

(Di?er 9 madde listede yer almamaktadır.)